

Weltweite Lesung ukrainischer Literatur

Lecture mondiale de la littérature ukrainienne

Światowe czytanie literatury ukraińskiej

Ein Beitrag der Stiftung Genshagen im Rahmen von /

Une contribution de la Fondation Genshagen dans le cadre de /

Wkład Fundacji Genshagen w ramach programu

“Worldwide Reading of Ukrainian Literature”

Eine Initiative des / *Une initiative de / Inicjatywa*

internationalen literaturfestivals berlin 2022

Anna Gruver

Übersetzung ins Deutsche von Annegret Becker

Ich möchte nur einen Augenblick teilen: // I just want to share a moment:

am dreiunddreißigsten Tag des Krieges zählte ich
die Tage nicht (dank Kalender weiß ich das Datum jetzt), als
wir an der Station <verschick deine Standortdaten nicht über Messenger, arbeite nicht für den Feind>
im Dunkel der Nacht wegen einer Sirene anhielten,

und das Geheul durch Ritzen hindurch
in den Evakuierungszug drang,
die Waggons aus rostfreiem Stahl (?) völlig vereinnahmte.

Wir standen lange,

das Kind, dem ich meine Kopfhörer gab,
schief nicht und nahm
die Sirene als Audio auf, schaltet den Standort an
<den Standortdienst einzuschalten ist verboten>

„wieso?“

„sie haben sich nach Berlin aufgemacht. Ihre Mutter mit

...
...
...

(Zwangspause: ein Geräusch, einer Explosion ähnlich, war durch das zum Lüften geöffnete Fenster
ziemlich laut, wir warteten kurz auf eine offizielle Mitteilung im von den Fenstern her isolierten Raum
und wandten uns dann wieder unseren Angelegenheiten zu, in den Kanälen war wieder Ruhe
beängstigende

ein bisschen welke Narzissen in einem großen Glas: wir kaufen Blumen bei Großmüttern an Haltestellen,
ja, ich habe schutzlose Iris im Regen ausgesucht, sie hielten sich in einer Flasche, während sie, müde,
nicht einschliefen, mit den Köpfen nach unten. blumenduft, wind

wir halten die Köpfe
einen geraden Rücken und aufrechte Schultern zu bewahren
in Kriegszeiten

ist um einiges schwieriger als es sich zu erlauben den Rücken zu krümmen)

...

den langen bunten Nägeln hörte die Sirene nicht.“

Was wird das Kind mit dem erwachsenen Namen Violetta mit dieser Aufnahme in Berlin anfangen?

sie wird geheimes Wissen in der Ohrmuschel bewahren
sie wird ein Bruchstück Zuhause unter dem Kopfkissen bewahren
wie bewahre ich die Erinnerung an
gesehene tote Körper auf dem Weg, an denen ich zur Uferstraße in Donezk vorbeiging

und wie bewahrte meine Oma in den vierziger Jahren ein paar quadratische Zucker-„Kopfkissen“ unter dem Kopfkissen übrigens kamen in ihr Haus Soldaten der faschistischen Armee
Eines Tages wird sie eine Notiz über die Sirene bekommen:
Evakuierungszug, fremde Kopfhörer, schwaches, aber unerwartetes, gefährliches Licht am Eisenbahnhof.

Ihr Bruchstück des Krieges wird bei ihr bleiben, wenn die aufgelöste Mutter (sie stiegen eine Haltestelle eher aus als geplant) die Aufnahme nicht vor der Grenze löscht – von Erinnerung befreien.

VON ERINNERUNG BEFREIEN

Sie lernt schnell das Wort: *Geflüchtete*,

Und den Satz:

Ich komme aus der Ukraine. Wir mögen alles. Vielen Dank,
ich werde den Krieg nicht für Sie einschalten, wir haben den Krieg mit uns in Ihre sauberen Räume gebracht, von Erinnerung befreit, und Krieg ist unter Mutters bunten Nägeln, und Krieg heult in der Audioaufnahme vom Eisenbahnhof, und Krieg gräbt sich für immer in meinen Akzent, *entschuldigung, können Sie bitte langsam sprechen?*

Stören sie Sie nicht mit dem Krieg, *sehr geehrte Damen und Herren?*

Ist nicht zu viel Krieg in ihren Rucksäcken?

In dem mit dem Regenbogen, dem Kinderrucksack, nein? Das Gewicht des Krieges in ihm ist zu schwer. Dann müssen sie ein bisschen was vom Krieg an der Grenze lassen,

eine aufgelöste Frau mit Kind an einem ihnen unbekanntem Bahnhof.

Die ganze Welt sah die Fotografie der Frauenhand mit der roten Maniküre aus Butscha, doch wird kurz darauf

von Erinnerung befreit.

Ich stieg nach ihnen auf dem Bahnhof aus, ich bleibe hier. Höre jetzt die Nachrichten: Bahnhof von Kramatorsk. In Folge eines Angriffs sind fünfzig Menschen umgekommen, darunter insbesondere fünf – Kinder. (Die Daten werden präzisiert, Umgekommene, Verletzte, umso mehr und mehr und mehr und schmerz.)

Die Erinnerung befreien von Beweisen für Morde an Kindern – ist es nicht das, was man nach dem Holocaust hätte ~~verä~~ *befrei*

...

Nicht so schnell, bitte.

Anna Gruver

Я просто хочу поділитися моментом: // I just want to share a moment:

на тридцять третю добу війни я не
рахувала дні (з'ясувала дату зараз завдяки календарю), коли
на станції <не надсилай розташування у месенджерах, не працюй на ворога>
в темряві ночі ми зупинилися через сирену,

і виття просочилося крізь щілини
евакуаційного потягу,
заповнило собою з нержавіючої сталі (?) вагони.

Стояли довго,

дитина, якій я віддала навушники,
не спала і записала
сирену на аудіо, увімкнувши геолокацію
<вмикати геолокацію заборонено>

— навіщо?

— вони збиралися до Берліну. Її мама з

...

...

...

(вимушена перерва: звук, схожий на вибух, через відчинене для провітрювання вікно досить
гучний, ми почекали на офіційні сповіщення в ізольованому від вікон просторі та повернулися до
своїх справ, у каналах знову тиша

тривожна

трошки зів'ялі нарциси в скляній банці: ми купуємо квіти у бабусь на зупинках,
так, я обирала беззахисні іриси під дощем, вони трималися в пляшці, поки, втомлені, не заснули,
головами донизу. квітковий запах, вітер

ми тримаємо голови

зберегти рівний хребет і розправлені плечі

під час війни

набагато складніше ніж дозволити собі зігнути спину)

...

довгими яскравими нігтями не чула сирени.

Що дитина з дорослим ім'ям Віолета робитиме з цим записом у Берліні?

зберігатиме таємне знання за вушною раковиною

зберігатиме уламок дому під подушкою

як зберігаю я спогад про

побачені мертві тіла на вулиці якою ходила до набережної в Донецьку

і як моя бабуся в сорокові роки зберігала кілька квадратних цукерок-“подушок” під подушкою до речі до їхнього дому ввійшли солдати фашистської армії

Одного дня вона дістане запис про сирену:
евакуаційний потяг, чужі навушники, слабке, але неочікуване, небезпечне світло на залізничному вокзалі.

Її уламок війни залишиться з нею, якщо розгублена мама (вони вийшли зупинкою раніше, ніж планували) не видалить запис перед кордоном — звільнити пам'ять.

ЗВІЛЬНИТИ ПАМ'ЯТЬ

Вона швидко вивчить слово: *Geflüchtete*,

І речення:

Ich komme aus der Ukraine. Wir mögen alles. Vielen Dank,

я не вмикатиму вам війну, ми принесли війну в собі в ваші чистенькі приміщення, звільнені від пам'яті, і у мами під яскравими нігтями війна, і в аудіозапису з залізничного вокзалу виє війна, і в акцент мій назавжди вгризеться війна,
entschuldigung, können Sie bitte langsam sprechen?

Вони не заважають вам війною, *sehr geehrte Damen und Herren?*

Чи не забагато війни в їхніх рюкзаках?

В цьому з веселкою, дитячому, ні? Вага війни в ньому завелика.

Тоді вони змушені залишити трошки війни на кордоні,

розгублена жінка з дитиною на незнайомому їм вокзалі.

Весь світ бачив фотографію жіночої руки з червоним манікюром із Бучі,
а незабаром

звільнить пам'ять.

Я вийшла на вокзалі вслід за ними, я залишаюся тут. Чую зараз новини:

Краматорський вокзал. Внаслідок удару п'ятдесят людей
загинули, зокрема п'ятеро — діти. (Дані уточнюються,
загиблих, поранених все більше і більше і більше і біль.)

Звільнити пам'ять від доказів вбивства дітей —
невже це те, що після Голокосту можна ~~змі звільн~~

...

Nicht so schnell, bitte.

Die Lyrikerinnen Iya Kiva und Anna Gruver waren im August 2022 im Rahmen der Residenz für ukrainische Autor*innen zehn Tage lang in der Stiftung Genshagen zu Gast.

Les poétesses Iya Kiva et Anna Gruver ont été invitées à la Fondation Genshagen pendant dix jours en août 2022, dans le cadre d'une résidence pour auteurs ukrainiens.

Poetki Iya Kiva und Anna Gruver gościły w Fundacji Genshagen przez dziesięć dni w sierpniu 2022 roku w ramach rezydencji dla autorek z Ukrainy.

Unsere Stifter / Nos bailleurs de fonds / Nasi fundatorzy

Die Beauftragte der Bundesregierung
für Kultur und Medien

LAND
BRANDENBURG

Unser Partner / Notre partenaire / Nasz partner /

KEW

Kollegium Euroy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego

www.stiftung-genshagen.de - www.worldwide-reading.com

© Stiftung Genshagen, September 2021